

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Уманський національний університет садівництва
Освітня програма	36686 Агрономія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	201 Агрономія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

03.11.2020 р.

Справа № 0686/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство" у складі:

Василь Лопушняк – головуючий,
Власенко Володимир Анатолійович,
Вовк Стах Осипович,
Геник Ярослав Вячеславович,
Іванова Ірина Євгенівна,
Пастухов Валерій Іванович,
Роман Васишин,
Сатарова Тетяна Миколаївна,
Центилю Леонід Васильович,

за участі запрошених осіб:

відсутні,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Уманський національний університет садівництва
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	36686
Назва ОП	Агрономія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	201 Агрономія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 9, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Освітньо-наукова програма (ОНП) «Агрономія» за третім рівнем вищої освіти (<https://fa.udau.edu.ua/ua/aspirantu/onp-doktor-filosofii.html>) має чітко сформульовані цілі, які корелюють зі Стратегією розвитку ЗВО (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2016/Strategiya-rozvitku-Umanskogo-nacionalnogo-universitetu-sadivnictva.pdf>). Стандарт вищої освіти за спеціальністю 201 Агрономія для третього (доктор філософії) рівня вищої освіти, на разі, відсутній, але зміст освітньо-наукової програми відповідає предметній області спеціальності. Зауваження. 1. На сьогодні лише частково враховано міжнародний досвід реалізації освітньо-наукових програм за спеціальністю 201 «Агрономія». Зауваження не є критичним. 2. Як свідчать матеріали «Відомостей про самооцінювання» і «Висновків ЕГ», обговорення ОНП носять несистемний характер, і від роботодавців не поступало конкретних пропозицій щодо її удосконалення.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальний обсяг освітньої складової ОНП складає 60 кредитів ЄКТС. За відсутності Стандарту кількість кредитів ЄКТС відповідає Закону України «Про вищу освіту», Постанові КМУ від 23.03.2016 р. за № 261 про затвердження «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» 25 кредитів (42%) в програмі відводиться вибіркоким дисциплінам. Однак, є певні не критичні зауваження щодо формування змісту ОНП, які вказують на деяку формальність під час її розроблення. 1. Відповідно до «Положення про вибіркокі дисципліни в Уманському національному університеті садівництва» (п. 4.2) «здобувач має право обрати будь-які дисципліни, які викладаються на інших ОП та рівнях освіти в Університеті у кількості: для здобувачів третього рівня вищої освіти – ступінь доктор філософії – не більше 2», хоча в навчальному плані передбачено 6 вибіркоких дисциплін. 2. Відповідно до представленої ОНП, здобувач третього рівня (доктора філософії) повинен набути компетентностей «ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу» та «ЗК 2. Здатність спілкуватися іноземною мовою», які є в ОПП «Бакалавр» (https://fa.udau.edu.ua/assets/files/20-20-2020/opp/20_21/opp-201-agronomiya-bakalavr.pdf) та в ОПП «Магістр»: ЗК 1 «Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу» (https://fa.udau.edu.ua/assets/files/20-20-2020/opp/20_21/opp-201-agronomiya-magistr.pdf), тобто здобувач в аспірантурі буде набувати ті ж компетентності, що й під час навчання на попередніх освітніх рівнях вже третій раз! 3. В представленій ОНП ЗК 3. «Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології» і ФК 2. «Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності» дублюються, практично тотожні, і для здобувачів ВО не зрозуміло яка різниця між цими загальними і фаховими компетентностями. Слід відмітити, що за результатами анкетування аспірантів, 64% з них стверджують, що немає дублювання дисциплін. (<https://mon.udau.edu.ua/assets/files/anketi/zvit-po-anketuvannyu-zvo-df-201-agronomiya.pdf>).

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Набуття компетентності ФК 6. «Вміння користуватись нормативно-правовою базою й організовувати роботи згідно галузевих вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці» і ПРН 8 не забезпечується освітніми компонентами навчального плану, так як в представленій програмі курсу (силлабусі) ОК 4 «Адаптивне рослинництво» посилення (<blob:https://office.naqa.gov.ua/d5b3dc1d-2f2b-4d43-942f-a2ab09156ac9>) ця тема відсутня.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Відповідно до «Положення про вибіркокі дисципліни...» від 07.10.2019 р. (нова редакція) у п. 2.9. йдеться про те, що «Вибіркова навчальна дисципліна запроваджується за умови, якщо кількість бажаючих буде достатньою для формування групи, чисельність студентів якої визначається деканом відповідного факультету». Таким чином, фактичний вибір залишається не за здобувачем, а за деканом.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Посилання в ОНП на ЗК 1 та ЗК 2 для набуття здобувачами вищої освіти третього рівня соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання є некоректним (див. п. 2.1).

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт за спеціальністю 201 "Агрономія" відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 201 «Агрономія» відсутній, в той же час О Н П відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту», Постанові КМУ від 23.03.2016р. № 261 про затвердження «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії...». Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

В Університеті діє «Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти в Уманському НУС» (<http://surl.li/fotn>). Проте, на сьогодні навчання за дуальною системою здобувачів вищої освіти за спеціальністю 201 «Агрономія» (рівень ВО «доктор філософії») не відбувається за відсутністю бажаючих.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за ОНП «Агрономія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (Додаток 8 до Правил прийому на навчання до Уманського НУС у 2020 році) розміщені на офіційному сайті Уманського НУС (<https://admission.udau.edu.ua/ua/dokumenti/novyj-resurs5.html>). За результатами опитування аспірантів (посилання) <https://crops.udau.edu.ua/assets/files/phd/9/zvit-po-anketuvannyu-zvo-df-201-agronomiya.pdf> чинні правила прийому є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, достатньою мірою структуровані. Нормативні документи забезпечують визнання результатів навчання. У «Відомостях про самооцінювання освітньої програми» говориться, що упродовж терміну дії цієї ОНП не виникало проблем визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО та у неформальній освіті. В цілому відповідає змісту підкритеріїв, але розміщені на сайті матеріали не носять інноваційний характер.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію. До аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста) зі спеціальності. Вступні випробування включають: вступний іспит зі спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності); вступний іспит з іноземної мови в обсязі, який відповідає рівню В2 (вступник, який підтвердив свій рівень знання дійсним сертифікатом тестів звільняється від складення вступного іспиту з іноземної мови і під час визначення результатів конкурсу ці сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з найвищим балом); презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень. Вага бала з кожного вступного випробування під час підрахування результатів конкурсу визначається в Правилах прийому на навчання до УНУС (<https://admission.udau.edu.ua/assets/files/pk-2020/pravila-prijomu-2020/pravila-prijomu-gotovi.pdf>). Доречи, вага балу вступного іспиту зі спеціальності найвища (0,4).

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію. ОНП передбачає аудиторні заняття, аспірантсько-педагогічну практику, та виконання науково-дослідної роботи за темою дисертації за індивідуальним планом.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію. Однак, як зауваження слід відзначити низький рівень участі здобувачів в міжнародних проектах. У «Відомостях про самооцінюванні освітньої програми...» наведено лише один приклад міжнародного науково-педагогічного стажування доцента В.С. Кравченка в 2019 р. в Technical University of Košice (Словакія). Необхідно приділити цьому увагу в рамках інтернаціоналізації освітньої діяльності.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Відповідно до «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УНУС (<https://www.udau.edu.ua/ua/about/normativna-baza.html>) та ОНП 201 Агрономія третього (доктор філософії) рівня вищої освіти» контрольні заходи у межах ОК в УНУС включають «поточно-модульний та підсумковий контроль. До контрольних заходів перевірки досягнення програмних результатів навчання ОПП відносяться: усне опитування, тестування знань та вмінь, консультації для обговорення результатів поточного та проміжного оцінювання. Практикуються тестові комп'ютерні екзамени, здача звітів і захист практичних робіт, рефератів в якості самостійної роботи, проведення дискусій, семінарів та модулів» (підкреслено доповідачем). Однак в силабусах (Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти) говориться, що форми занять наступні: лекції, семінарські, практичні і лабораторні. Контроль відбувається у формі екзаменів, заліків у письмовій, усній, тестування. Про захист практичних робіт і дискусій нічого не сказано.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Стандарт відсутній, але Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання в УНУС є загальнодоступною. Вона прописана у Положенні про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Університету.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію. Документами, що підтверджують проміжну атестацію аспіранта, є річний звіт, друкований варіант розділів дисертації, копії публікації та охоронних документів, довідка про складання іспитів і заліків, витяг і протоколу засідання кафедри. За результатами атестації, відповідним наказом ректора аспірант переводиться на наступний рік навчання або відраховується з аспірантури.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Експертна група в своєму висновку рекомендує проходження викладачами за п'ятирічний термін як педагогічного, так і практичного стажування. Аналіз свідоцтв НПП, представлених в «Відомостях про самооцінювання», що з 11 викладачів 9 пройшли підвищення кваліфікації в ЗВО за тематикою педагогіки і методології викладання дисциплін, і тільки Господаренко Г. М. і Осокіна Н. М. мали виробничне стажування. Крім цього, за терміном тільки стажування Полторецького С. П. (240 год/8 кредитів), Господаренка Г. М. (180 год/6 кредитів) відповідає вимогам. (Згідно з пп. 21 та 23 «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України за № 800 від 21 серпня 2019 р., педагогічні та науково-педагогічні працівники ЗВО підвищують свою кваліфікацію не рідше одного разу на п'ять років, і за цей період вони повинні здобути не менше ніж 6 кредитів ЄКТС).

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Щодо залучення фахівців-роботодавців до освітнього процесу, в тому числі й до проведення регулярних аудиторних занять. З посилань на сайті (<http://surl.li/foxo:>) можна зробити висновок, що мова йдеться про разову відкриту лекцію для студентів-магістрів з нагоди святкування 175-річчя заснування Університету. Цитати з сайту: «...Анатолій Яценко, Юрій Терещенко, Валентин Болюк, Андрій Моргун поділилися досвідом вирощування сільськогосподарських культур, зокрема пшениці озимої». «Валентин Болюк доповнив важливі сучасні технологічні моменти світового рівня вирощування пшениці озимої та коротко узагальнив знання, які він набув, подорожуючи різними країнами, а також поділився досвідом успішного керівника великого трудового колективу. Розповів про базові знання, набуті в стінах нашого навчального закладу, ділився теплими спогадами про навчання та викладачів».

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

В розділі 8 ОНП «Ресурсне забезпечення реалізації програми» (підрозділ «Матеріально-технічне забезпечення») нічого не сказано про наявність і роль дослідного поля – одного з основних місць науково-дослідної роботи здобувачів ВО, а також щодо можливостей проводити польові дослідження в сільгосп підприємствах регіону.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Під час спілкування аспіранти наголошували, що друк статей в журналі «Вісник Уманського НУС» є платний.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

У «Відомостях про самооцінювання...» наводяться загальні питання внутрішнього забезпечення якості ОП та права учасників освітнього процесу щодо перегляду ОП. Конкретні приклади стосуються усіх ступенів спеціальності «Агрономії». Так, на стор. 19 говориться про бакалаврів, на стор. 21 – про магістрів.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

За весь час від здобувачів була лише одна пропозиція: додати до переліку вибіркових компонентів такі, що допоможуть їм у виконанні наукових досліджень за конкретною тематикою кафедр: «Молекулярна генетика та генетична інженерія» і «Системи сучасних технологій у рослинництві з основами зернознавства».

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Що стосується участі роботодавців щодо вдосконалення змісту ОНП, то їх анкетування (<https://mon.udau.edu.ua/ua/anketuvannya/zvitnist-po-anketuvannyu/monitoring-yakosti-osviti-vipusknikiv-i-gotovnist-spiivpraci-robotodavciv-z-umanskim-nus-u-2020-roci.html>) носить загальний характер, і за його результатами не було пропозицій і рекомендацій щодо удосконалення конкретно ОНП доктора філософії з агрономії.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

На сайті університету є посилання (<https://www.udau.edu.ua/ua/alumni/asocziacziya-vipusknikiv-ta-druziv-umanskogo-pus/>) на сторінку «Гордість університету: наші герої», на якій представлені портрети видатних випускників ЗВО різних років, але крім прізвища ім'я і по батькові ніякої інформації про їх досягнення і кар'єрний шлях не наводиться. Інше посилання (<https://www.udau.edu.ua/ua/alumni/unus-ochima-vipusknikiv/>) на електронний інформаційний ресурс «УНУС очима випускників» відкриває анкету випускника, в якій тільки одне питання стосується кар'єри випускника: «Чи можна, на Вашу думку, досягнути успіхів у професійному та кар'єрному рості за набутим фахом в Україні?». Ні аналізу анкет, ні прикладів кар'єрного шляху, ні рекомендацій для здобувачів на сайті знайти не вдалося.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам щодо змісту підкритерію.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація ОНП підготовки докторів філософії зі спеціальності 201 «Агрономія» проводиться вперше, тому зауваження та пропозиції за результатами зовнішнього забезпечення якості вищої освіти відсутні. Але під час попередніх акредитацій освітніх програм: «206 Садово-паркове господарство» (справа 0050 (А-19-0104-50), «Лісове господарство» (справа 0051 (А-19-0103-51), «Менеджмент організацій і адміністрування» (справа 0053 (А-19-0106-53); «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» (справа 0054 (А-19-0106-54), «Логістика» (справа 0055 (А-19-0106-55) у рішеннях про акредитації було сказано, що необхідно звернути увагу гаранта ОП та адміністрації на запровадження внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти. Взагалі у звіті експертної групи не відображено, яка робота була проведена після наведеної рекомендації НА стосовно ОНП 201 «Агрономія».

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В університеті розроблено комплекс положень, націлених на розвиток культури якості освітніх програм. Необхідно їх реально втілювати в освітній процес для удосконалення представленої ОНП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В Університеті розроблено і на сайті розміщено усі необхідні положення що стосується прав і обов'язків учасників освітнього процесу.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Проєкт освітньо-наукової програми опубліковано на веб-сайті університету (<https://mon.udau.edu.ua/ua/proekti-osvitnih-program/fakultet-agronomii.html>). Зацікавлені сторони мають можливість подавати до нього пропозиції. Виходячи з того, що в проєкті ОНП і в затвердженій ОНП наявні одні і ті ж помилки, можна зробити висновок, що сторінку на офіційному веб-сайті ЗВО з проєктом ОНП стейкхолдери не відвідували і пропозицій щодо покращання її змісту не надавали.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На офіційному сайті УНУС розміщена інформація про освітньо-наукову програму

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Зміст ОНП відповідає темам досліджень аспірантів. Перелік дисциплін і враховує різні наукові напрями. Науково-асистентська практика включає 10 кредитів. Таким чином можна стверджувати, що освітньо-наукова програма дозволяє здобувачам підготуватись до дослідницької і педагогічної діяльності.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямку досліджень наукових керівників

Експертною групою у ході роботи і з наданими інформаційними матеріалами та проведення фокус-груп було підтверджено відповідність наукової діяльності аспірантів напрямкам досліджень наукових керівників.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

Для проведення апробації результатів наукових досліджень в Уманському НУС надаються наступні можливості: видаються два видання, включених до Переліку наукових фахових видань України за рівнем В. Виходить науково-виробничий журнал «Новини садівництва». Але публікація статей частково компенсується ЗВО. Щорічно в Університеті проводиться понад 10 наукових, науково-практичних міжнародних та всеукраїнських заходів, у яких здобувачі ОНП 201 «Агрономія» можуть брати участь з метою апробації результатів дисертацій. Судячи з відео-фото матеріалів, представлених на сайті, Університет має достатню матеріальну базу, включаючи дослідне поле, для проведення науково-дослідницької роботи аспірантів.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

Університетом укладено біля 20 угод про співпрацю з закладами освіти ближнього і дальнього зарубіжжя, що буде сприяти долученню аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю. На час акредитації не представлено документи про активне застосування цих угод для здобувачів.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукові керівники здобувачів, у переважній більшості, є керівниками та відповідальними виконавцями науково-дослідних робіт, що виконуються за планом в УНУС. Аспіранти приймають участь у цих НДР. Результати досліджень регулярно публікуються.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Питання дотримання академічної доброчесності в Університеті регулюються наступними документами: «Кодексом академічної доброчесності» (https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/kodeks_akademichnoi-dobrochesnostiunus-2019-1.pdf) і Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/plagiat.pdf>). У ході спілкування зі здобувачами ВО експертна група виявила, що вони ознайомлені з цими матеріалами. Для перевірки текстів на доброчесність Університетом заключено договір з ТОВ «Антиплагіат» (<https://crops.udau.edu.ua/assets/files/protokoli/38.-dogovir-na-plagiat.pdf>).

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Посилити міжнародну співпрацю з метою обміну досвідом в частині наукової (дослідницької) складової реалізації освітньо-наукової програми. Зокрема, в напрямі впровадження цифрових технологій в сфері агрономії. 2. Організувати обговорення ОНП не рідше одного разу на рік із залученням усіх учасників освітнього процесу.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Структурно-логічну схему представити у вигляді, який відображає освітній процес за програмою зі зв'язками між освітніми компонентами. 2. Усунути дублювання компетентностей в освітніх програмах різних рівнів спеціальності. 3. Усунути протиріччя між «Положенням про вибіркові дисципліни...» і навчальним планом. 4. Надати право в «Положенні про вибіркові дисципліни...» здобувачу обирати елективні дисципліни. 5. Доповнити зміст ОК 4 «Адаптивне рослинництво» для набуття компетентності ФК 6 «Вміння користуватись нормативно-правовою базою й організувати роботи згідно галузевих вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці». 6. Забезпечити ПРН 2 відповідними освітніми компонентами, які формують компетентності ЗК 1 та ЗК 2 освітньо-наукової програми здобувача вищої освіти третього рівня вищої освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Запропонувати і впровадити в Університеті інновації, що стосуються доступу до освітньої програми та визнання результатів навчання. 2. Звернути увагу на невідповідність: П. 8. «Правил прийому...»: Вступникам, які вступають з іншої галузі знань ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), призначається додаткове вступне випробування з фаху, яке проводиться перед вступними іспитами.» Але у «Відомостях про самооцінюванні освітньої програми...» сказано «...можуть бути призначені додаткові вступні випробування.»

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Поширити практику публікування наукових досліджень у закордонних виданнях, які індексуються у наукометричних базах; розширити географію публікування результатів наукових досліджень (інші освітні і наукові установи країни). 2. Надати можливість викладачам проходити стажування в закордонних ЗВО і наукових установах з метою обміну досвідом і внесення інноваційного оновлення в ОНП. 3. Запровадити методи активного навчання, методи розвитку креативності, критичного мислення тощо, оскільки вони додатково сприятимуть розвитку soft skills, які є затребуваними на ринку праці.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Проводити методичні семінари з написання наукових статей в міжнародні рейтингові видання з дотриманням усіх правил доброчесності та уникнення самоплагіату. 2. Окрім традиційних форм проведення занять та контрольних заходів застосовувати такі, які розвивають творчу активність здобувачів.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Підвищення кваліфікації НПП проводити з метою як удосконалення педагогічної майстерності, так і підвищення професійного рівня за фахом. 2. Підвищення кваліфікації НПП повинно відповідати «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України за № 800 від 21 серпня 2019 р., відповідно до якого педагогічні та науково-педагогічні працівники ЗВО підвищують свою кваліфікацію не рідше одного разу на п'ять років, і за цей період вони повинні здобути не менше ніж 6 кредитів ЄКТС). 3. Звернути увагу на збільшення публікацій наукових статей у виданнях, які індексуються науково-метричними базами, що рекомендовані МОН, зокрема Scopus або Web of Science, за тематикою наукових робіт аспірантів. 4. Залучати фахівців-роботодавців до проведення регулярних аудиторних занять.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Надати інформацію в ОНП про дослідне поле і спеціалізовані лабораторії Університету та можливості проводити польові дослідження в сільгоспдприємствах регіону. 2. Установити безоплатний друк статей для аспірантів УНУС у фахових виданнях ЗВО.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Періодично (1 – 2 рази на рік) проводити робочі зустрічі, наради зі стейкхолдерами з метою перегляду змісту ОНП для забезпечення її якості. 2. Університету розширити зв'язки з іншими науковими закладами як в Україні, так і за кордоном для набуття у здобувачів вищої освіти передового досвіду в науково-освітній діяльності. 3. У викладацькій діяльності більше практикувати сучасні активні форми роботи: ділові ігри, «мозкові штурми», кейси з проблемних питань, дебати/вікторини, ігри або квести; використовувати сучасні демонстраційні матеріали, в тому числі з Інтернет-мережі тощо, щоб навчання було цікавим і мотивуючим. 4. Відповідно до рекомендації Національного Агентства «звернути увагу на запровадження внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти». 5. Гаранту, адміністрації, відділу моніторингу запровадити системне неформальне проведення заходів щодо удосконалення даної ОНП і постійно інформувати учасників освітнього процесу про виконану результативну роботу.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Якщо учасники освітнього процесу не відвідують окремі сторінки сайту, то запропонувати їм інші форми для отримання інформації: збори, дошка об'яв тощо.

Критерій 10. Навчання через дослідження

1. Запровадити практику проведення лекцій, тренінгів для академічного персоналу і здобувачів ВО представниками компаній, які розробляють новітні IT в агрономії, (програмне забезпечення) та обладнання, яке дозволить покращити технологічні підходи і методологію наукових досліджень, формування баз аналітичних даних та їх статистичну обробку тощо. 2. Поширити співпрацю з іноземними партнерами в проведенні спільних наукових проектів, очних конференцій, використовуючи угоди з закордонними закладами освіти.

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні GER і результати голосування членів GER є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні GER так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні GER

ЛОПУШНЯК ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ